

Elektronikus ügyintézés, elektronikus szolgáltatások, elektronikus tárhelyek

I. Bevezetés

Az információs technológia fejlődése és a digitális eszközök térnyerése alapjaiban változtatta meg a jelenkori közigazgatás működését. A döntéshozók felismerték, hogy ezen eszközök bevonása az állami működésbe alkalmas lehet az információs kor követelményeihez igazodó, hatékony és modern közigazgatás alapjainak megteremtésére, valamint egy új típusú és országosan egységes elvek mentén történő ügyintézési szemlélet meghonosítására, melyben az ügyfél a közszférával kapcsolatos valamennyi ügyét egységes felületen, egységes feltételek mellett és egységes eszközökkel jogosult és képes elintézni. A közigazgatás digitalizációja egyaránt szolgálja az ügyfelek és a közsféra szerveinek érdekeit, ugyanis új, magasabb szintre emeli a kommunikációs folyamatokat a felek között, olyan lehetőségeket biztosít, ami a korábbi papír alapú ügyintézés során nem, vagy csak jelentős adminisztrációs terhek, illetve költségek árán volt megvalósítható.

A jogalkotó a hatékony közszolgáltatások biztosítására olyan működési modell kialakítását tűzte célul, amelyben az ügyfél bármely jognyilatkozatot elektronikus úton is megtehet, továbbá bármely eljárási cselekményt elektronikus úton is elvégezhet abban az esetben, ha személyes jelenléte nem szükséges, továbbá ha a benyújtandó okirat eredetisége elektronikus formában is biztosítható.

A fenti működés jogi és elméleti megalapozása érdekében 2016. január 1-jén hatályba lépett az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól szóló 2015. évi CCXXII. törvény (a továbbiakban: Eüsztv.), amely valamennyi, közfeladatot ellátó szerv tekintetében egységesen, keret jelleggel határozza meg az elektronikus ügyintézés biztosításának garanciális jellegű követelményeit. Az egyes részletszabályokat a 2017. január 1-jén hatályba lépett, az elektronikus ügyintézés részletszabályairól

szóló 451/2016. (XII. 19.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Eüsztv. vhr.) tartalmazza.

A modern e-közigazgatás megteremtéséhez szükséges egységes technikai háttér biztosítása érdekében a döntéshozó elektronikus azonosítási- és biztonságos kézbesítési szolgáltatásokat (így különösen: elektronikus azonosítás a Központi Azonosítási Ügynökön (KAÜ) keresztül, e-személyigazolvány (e-SZIG), részleges kódú telefonos azonosítás (RKTA), Központi Ügyfél-regisztrációs Nyilvántartáshoz kapcsolódó tárhely (KÜNY tárhely), cégkapu, hivatali tárhely) tett, valamint a kormányzati szándék szerint általános érvényű, az elektronikus ügyintézés mintegy szemlélyre szabására szolgáló Rendelkezési Nyilvántartást (RNY) tett elérhetővé.

2018. január 1-jétől a közigazgatás teljes szférájában, így a Nemzeti Adó- és Vámhivatal (a továbbiakban: NAV) tekintetében is általánossá, **főszabállyá vált a kétirányú elektronikus úton történő ügyintézés.** A NAV esetében ez egyrészt azt jelentette, hogy a korábbiaktól eltérően elektronikus ügyintézésre nem csak azon ügyekben nyílt lehetőség, amelyek vonatkozásában jogszabály ezt megengedte, hanem általános jelleggel, valamennyi ügytípust és eljárási cselekményt érintően az Eüsztv. és az Eüsztv. vhr. általános érvényű szabályainak megfelelően. A megfelelő kommunikációs csatornák kialakítása, valamint az adókötelezettségek teljesítésének zökkenőmentes biztosítása érdekében az állami adó- és vámhatóság hatáskörébe tartozó ügyekben (a továbbiakban: adóügyek) tekintetében **2018. december 31-éig úgynevezett átmeneti időszak lépett érvénybe,** ami **a cégkapu használatra kötelezett ügyfélkörrel folytatott kommunikáció során** lehetővé tette az eljáró képviselő személyes KÜNY tárhelyének használatát. **2019. január 1-jét követően** a cégkapu használatra kötelezett ügyfelek már nem használhatják képviselőik KÜNY tárhelyét az elektronikus ügyintézés során, esetükben **a cégkapu kizárólagos kommunikációs platformmá vált.**

II. A NAV előtti elektronikus ügyintézéshez és kapcsolattartáshoz kapcsolódó alapvető elektronikus szolgáltatások

a) Azonosítási szolgáltatások

Az érdemi elektronikus ügyintézéshez elengedhetetlen a természetes személy ügyfél elektronikus azonosítása, figyelemmel arra, hogy csak az autentikációt követően biztosítható a személyhez kötött ügyintézés. Magyarország Kormánya által biztosított elektronikus azonosítási módok az alábbiak lehetnek:

1. a tároló elemet tartalmazó személyazonosító igazolvány (eSZIG) útján biztosított elektronikus azonosítás
2. az ügyfélkapu
3. a részleges kódú telefonos azonosítás (RKTA)

Az elektronikus azonosítással rendelkező természetes személyekről az erre feljogosított szervezet (NISZ Nemzeti Infokommunikációs Szolgáltató Zrt.¹) Központi Ügyfél-regisztrációs Nyilvántartást (KÜNY) vezet. Az ügyfélkapuhoz és az e-személyi igazolványhoz elektronikus tárhely szolgáltatás kapcsolódik, melynek pontos elnevezése: Központi Ügyfél-regisztrációs Nyilvántartáshoz kapcsolódó tárhely (KÜNY tárhely).

A gazdálkodó szervezet nevében eljáró természetes személy elektronikus azonosítása elengedhetetlen a gazdálkodó szervezet cégkapujának használatához.

Azonosítási szolgáltatás igénybevétele külföldi személyek által

A Magyarországon bejelentett lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel nem rendelkező külföldi természetes személyek az elektronikus ügyintézés igénybeviteléhez önkéntes alapon kérhetik regisztrációjukat a külföldi személyek nyilvántartásába. A nyilvántartásba a fővárosi és megyei kormányhivataloknál, a fővárosi és megyei kormányhivatalok járási (fővárosi kerületi) hivatalainál, a kormányablakoknál, a Nemzeti Adó- és Vámhivatalnál, valamint Magyarország diplomáciai és konzuli képviseleteinél lehet regisztrálni. A nyilvántartásba vételt követően nincs akadálya az elektronikus azonosítási szolgáltatások igénybeviteléhez szükséges ügyfél-regisztráció elvégzésének, mely során a regisztrált külföldi személy KÜNY-regisztrációhoz kapcsolódó tárhelyet igényelhet. A két regisztráció iránti kérelem egyidejűleg is előterjeszthető a regisztrációs szervnél.

A Részleges Kódú Telefonos Azonosítás szolgáltatás (RKTA) lehetővé teszi a telefonos ügyintézés során a felhasználó természetes személy beazonosítását, ennek köszönhetően telefonon keresztül (Kormányzati Ügyfélvonal: 1818) a beazonosított személy meghatározott ügyek intézését is. A szolgáltatás a NAV előtti ügyek tekintetében is alkalmazható, figyelemmel arra, hogy az RKTA szolgáltatás integrálásra került a NAV által üzemeltetett telefonos ügyintézési rendszerbe (ÜCC). Az RKTA azonosítással párhuzamosan továbbra is használható a személyes adóügyek telefonos intézéséhez a NAV ÜCC rendszerének PIN kód alapú azonosítása, ennek megfelelően RKTA regisztrációval nem rendelkező ügyfelek továbbra is igényelhetnek az ÜCC rendszer használatához PIN kód alapú hozzáférést a NAV ügyfélszolgálatán, illetve TEL adatlap benyújtásával.

Fontos megjegyezni, hogy az RKTA azonosításhoz külön elektronikus tárhely nem igényelhető, az azonosítási mód csak a telefonos ügyintézés során alkalmazható.

b) Biztonságos kézbesítési szolgáltatás és a kapcsolódó tárhelyek

Az elektronikus iratforgalom megfelelő kezelése érdekében a szolgáltatás a mögöttes informatikai rendszerek útján biztosítja az elektronikus küldeményt sértetlen, változatlan formában történő továbbítását a címzett részére, igazolja a feladás, az átvétel, valamint az esetleges sikertelen kézbesítés tényét.²

A tároló elemet tartalmazó személyazonosító igazolvány (eSZIG) útján biztosított elektronikus azonosításhoz, valamint az ügyfélkapus azonosításhoz (regisztrációhoz) egységesen kapcsolódik a biztonságos kézbesítési szolgáltatás, valamint a már említett elektronikus tárhely (KÜNY tárhely), mely alapján KÜNY tárhelyek biztonságos kézbesítési szolgáltatási címnek minősülnek.³ Az Eüsztv. 14. § (1) bekezdés b) pontjának felhatalmazása alapján a gazdálkodó szervezetek számára kijelölt cégkapu, illetve az együttműködő szervek részére biztosított hivatali tárhely szintén biztonságos kézbesítési szolgáltatási címnek minősül.⁴

Az elektronikus ügyintézés és kapcsolattartás során hivatalos elérhetőségként csak biztonságos kézbesítési szolgáltatási címnek minősülő tárhely, illetve a Kormány által rendeletben meghatározott egyéb típusú elektronikus elérhe-

1) Az egyes, az elektronikus ügyintézéshez kapcsolódó szervezetek kijelöléséről szóló 84/2012. (IV. 21.) Korm. rendelet 7. § (3) bekezdés

2) Eüsztv. vhr. 73. § (1) bekezdés

3) Eüsztv. vhr. 88. § (1) bekezdés

4) Eüsztv. vhr. 84. § (1) bekezdés, 89. § (1) bekezdés

tőség jelölhető ki. Jelenleg hivatalos elérhetőségként – figyelemmel a hivatalos elérhetőséggel kapcsolatban támasztott jogszabályi követelményekre⁵ – az alábbi tárhelyek jelölhetőek ki:

1. KÜNY tárhely
2. cégkapu
3. hivatali tárhely

c) Általános Célú Kérelem Űrlap szolgáltatás (ePapír) és ÁNYK űrlapbenyújtás-támogatási szolgáltatás

Az ügyfelek a Kormány által biztosított elektronikus azonosítási módok segítségével vehetik igénybe az Általános Célú Kérelem Űrlap szolgáltatást (ePapír szolgáltatás), melyen keresztül szabadon szövegezett beadvány, illetve ahhoz csatolt dokumentum terjeszthető elő a NAV felé.

Az ePapír szolgáltatás kizárólag azon ügyekben vehető igénybe, melyekre a NAV nem rendszeresített ÁNYK űrlapot.⁶

Az ePapír szolgáltatással kapcsolatos tájékoztató az alábbi weboldalon érhető el: <https://epapir.gov.hu/>

Az ÁNYK (Általános Nyomtatványkitöltő Keretprogram) űrlapbenyújtás-támogatási szolgáltatás lehetővé teszi, hogy az elektronikus úton azonosított ügyfél az ÁNYK programból közvetlenül benyújthassa a program által kezelt űrlapokat (például bevételeket, adatlapokat) az űrlapot rendszeresítő, elektronikus ügyintézés biztosító szervhez.⁷

A www.nav.gov.hu oldalról ingyenesen letölthető ÁNYK program segítségével az elektronikus tárhelyen keresztül lehetséges az egyes NAV által rendszeresített űrlapok, bevallások benyújtása.

III. Elektronikus ügyintézés, kapcsolattartás Vállalkozási tevékenységet nem folytató természetes személyek

A vállalkozási tevékenységet nem folytató természetes személy ügyfelek esetében a jogalkotó nem teszi

kötelezővé az elektronikus ügyintézés, így esetükben elsődlegesen papír alapú kommunikációt folytat a NAV. Ezen ügyfelek a Rendelkezési Nyilvántartásba⁸ bejegyzett nyilatkozatukkal szabadon rendelkezhetnek arról, hogy a NAV előtt elektronikus úton kívánják eljárni, vagy kifejezetten elutasítják, hogy velük a NAV elektronikus úton tartson kapcsolatot. Az ügyfél bármikor kérheti a NAV-tól, hogy vele elektronikus úton tartson kapcsolatot azon nyilatkozatok esetében, ahol az elektronikus kapcsolattartás értelmezhető és kivitelezhető. Ilyen irányú kérésnek (ráutaló magatartásnak) kell tekinteni azt is, ha az ügyfél kérelmét saját döntéséből eredően eleve elektronikus úton nyújtja be a KÜNY tárhelyén keresztül valamely a NAV által erre a célra rendszeresített ÁNYK űrlapon, vagy az ePapír szolgáltatáson keresztül.⁹

Amennyiben az elektronikus ügyintézésre nem kötelezett természetes személy a Rendelkezési Nyilvántartásban nem tiltja az elektronikus ügyintézés, továbbá megjelöli hivatalos elérhetőségét (hivatalos elérhetőségként jelenleg csak a KÜNY tárhely jelölhető ki), akkor a NAV a hivatalos küldeményeit – eljárni jogosult meghatalmazott hiányában – az ügyfél hivatalos elérhetőségére helyezi ki, az Eüsztv. általános kézbesítési szabályait alkalmazva.¹⁰

A NAV az eljárás során úgy értékeli,¹¹ hogy az általa küldött iratot a KÜNY tárhelyen fogadó személy azonos a tárhelyhez regisztrált természetes személlyel, illetve a KÜNY tárhelyről érkezett elektronikus iratot a tárhelyhez regisztrált természetes személy nyújtotta be.

Amennyiben az elektronikus ügyintézésre nem kötelezett természetes személy a Rendelkezési Nyilvántartásban kifejezetten arról rendelkezik, hogy megtiltja az elektronikus ügyintézés lehetőségét, akkor – eltérő jogszabályi rendelkezés hiányában¹² – a NAV papír alapú kommunikációt folytat az ügyféllel, az adóigazgatási rendtartásról szóló 2017. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Air.) általános kézbesítési szabályait alkalmazva.¹³

Speciális helyzetet teremt, ha az elektronikus ügyintézésre nem kötelezett természetes személy a Rendelkezési

5) Eüsztv. 14. § (6) bekezdés, 15. § (1) bekezdés

6) Az adóigazgatási eljárás részletszabályairól szóló 465/2017. (XII. 28.) Korm. rendelet 27. § (1) bekezdés

7) Eüsztv. vhr. 115. § (1) bekezdés

8) Rendelkezési Nyilvántartás (RNY): elektronikus azonosítást követően elérhető személyes felület, amely a természetes személyek elektronikus ügyintézésére vonatkozó rendelkezéseit tartja nyilván – többek között – elérhetőségekkel, képviselttel és a kapcsolattartás formájával, módjával kapcsolatban. A nyilvántartást nem a NAV vezeti.

9) Eüsztv. 25. § (6) bekezdés b)-c) pont

10) Eüsztv. 14. § (4) bekezdés

11) Eüsztv. vhr. 88. § (1) bekezdés

12) Eüsztv. 22. § (6) bekezdés

13) Air. 79. § (2) bekezdés

Nyilvántartásban nem tesz tiltó rendelkezést, vagy egyáltalán nem tesz rendelkezést, továbbá hivatalos elérhetőségét sem jelöli ki, ugyanakkor a NAV-nak a jogszabályi keretek között kapott adatszolgáltatás alapján hivatalos tudomása van arról, hogy az ügyfél rendelkezik KÜNY tárhellyel.¹⁴

Ilyen az esetben a NAV kihelyezi a küldeményt az ügyfél KÜNY tárhelyére. Amennyiben az ügyfél a küldeményt átveszi, vagy az átvételt megtagadja, beállnak a kézbesítéshez fűződő jogkövetkezmények. A tárhelyre helyezés meghiúsulása, illetve a sikertelen kézbesítés azon eseteiben, melyek bekövetkezte esetén általában az irat átvettnek tekintendő (az ügyfél a küldeményt kétszeri kiértékelés ellenére nem vette át) az elektronikus küldeménynél nem alkalmazható a kézbesítési vélelem, a NAV papír alapon ismételt megküldi a természetes személy ügyfél számára az iratot, melynek kézbesítésére már az általános szabályok¹⁵ vonatkoznak.

Félreértésre adhat okot, hogy a Rendelkezési Nyilvántartásban az ügyfélnek lehetősége nyílik elektronikus levelezési cím (e-mail cím) bejelentésére.

Az elektronikus levelezési címmel kapcsolatban az Eüsztv. nem támaszt biztonságos kézbesítési szolgáltatással azonos követelményeket, ezért hivatalos ügyintézésre nem alkalmas. Az elektronikus levelezési címre a NAV nem küld hivatalos küldeményeket, kizárólag az ügyfél hivatalos elérhetőségeként bejelentett KÜNY tárhelyen keresztül kommunikál.¹⁶

A Rendelkezési Nyilvántartással kapcsolatos tájékoztató az alábbi weboldalon érhető el: <https://rendelkezes.kekkh.gov.hu/rny-public/>

Egyéni vállalkozók, adóügyekben elektronikus kapcsolattartásra kötelezett, adóköteles tevékenységet végző természetes személyek¹⁷

Az egyéni vállalkozási tevékenységet folytató természetes személyek 2018. január 1-jétől a bevallási kötelezettségükön kívül általánosságban is elektronikus kapcsolattartásra és elektronikus ügyintézésre kötelezettek a NAV irányában.¹⁸

14) Eüsztv. 15. § (3) bekezdés

15) Air. 79. § (2) bekezdés

16) Eüsztv. 108. § (15) bekezdés

17) Eüsztv. vhr. 91. § (2) bekezdés; Air. 36. § (4) bekezdés a)-c) pont

18) Air. 36. § (4) bekezdés d) pont; Eüsztv. 1. § 23. pont, 9. § (1) bekezdés a) pont; a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 7. § (1) bekezdés 6. pont

19) Eüsztv. vhr. 88/A. §

20) Eüsztv. vhr. 88. § (1) bekezdés

Az egyéni vállalkozók és az elektronikus kapcsolattartásra kötelezett, adóköteles tevékenységet végző természetes személyek a NAV irányában az elektronikus kapcsolattartást a KÜNY tárhelyükön keresztül kötelesek gyakorolni, ezért kötelezően az elektronikus azonosításra alkalmas ügyfélkapu-regisztrációval kell rendelkezniük.

Egyéni vállalkozók cégkapu-regisztrációra nem jogosultak, cégkaput egyéni vállalkozásukhoz kapcsolódóan nem nyithatnak. Az egyéni vállalkozó hivatalos elérhetősége a KÜNY tárhelye.¹⁹ A NAV a hivatalos küldeményeit – eljárni jogosult meghatalmazott hiányában – az egyéni vállalkozók KÜNY tárhelyére helyezi ki. Az elektronikus ügyintézési kötelezettségük megszegése esetén a NAV az Eüsztv. 14. § (8) bekezdés alapján jár el, hatósági ellenőrzés lefolytatását kezdeményezi a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező szervnél.

A KÜNY tárhely használatával kapcsolatban ismételtlen szükséges felhívni a figyelmet arra, hogy a NAV az eljárás során úgy értékeli,²⁰ hogy az általa küldött iratot a KÜNY tárhelyen fogadó személy azonos a tárhelyhez regisztrált természetes személlyel, illetve a KÜNY tárhelyről érkezett elektronikus iratot a tárhelyhez regisztrált természetes személy nyújtotta be.

Speciális helyzetben vannak a kamarai jogtanácsosok, valamint az alkalmazott szabadalmi ügyvivők, akik e tevékenységük során választásuk szerint vagy saját KÜNY tárhelyüket, vagy munkáltatójuk hivatali tárhelyét használhatják ún. gépi interfészen (a szervezet hivatali tárhelyre csatlakoztatott belső számítógépes iratkezelési programján, felhasználói felületén) keresztül. KÜNY tárhelyük használatához az egyéni vállalkozókkal megegyező követelményeknek kell megfelelniük, kiegészítve azzal a további feltétellel, hogy eljárásukat megelőzően munkáltatójuk irányában fennálló képviseleti jogviszonyukat kötelesek előzetesen bejelenteni (EGYKE adatlap benyújtásával) a NAV-hoz, csak a bejelentést követően kommunikálhatnak munkáltatójuk ügyeiben saját személyes tárhelyükön keresztül. Amennyiben az elektronikus ügyintézés során munkáltatójuk hivatali tárhelyét használják, úgy a képviseleti jogvi-

szony bejelentésére nincs szükség, a hivatali tárhelyhez adott hozzáférés birtokában a gépi interfészen keresztül jogosult eljárni²¹. Fontos megjegyezni, hogy a NAV elsődlegesen a munkáltató hivatali tárhelyén keresztül tart kapcsolatot a kamarai jogtanácsosokkal, valamint az alkalmazott szabadalmi ügyvivőkkel, amennyiben munkáltatójuk képviselőiben járnak el. Amennyiben saját ügyükben járnak el, a NAV a hivatalos küldeményeit kizárólag a KÜNY tárhelyükre helyezi ki.

Kizárólag elektronikus kapcsolattartásra kötelezett szervezetek

Az Eüsztv. rendelkezésein túl az adóigazgatási eljárásra vonatkozó szabályok is tartalmaznak előírásokat az elektronikus kapcsolattartásra kötelezettek köre tekintetében. Az Air. 36. § (4) bekezdés a)-d) pontjainak rendelkezése alapján az állami adó- és vámhatóság előtt elektronikus kapcsolattartásra kötelezett szervezetek egy tágabb halmazt képeznek az elektronikus ügyintézésre és elektronikus kapcsolattartásra is kötelezett gazdálkodó szervezetekhez képest, egyes szervezetek ugyanis kizárólag az állami adó és vámhatóság előtt kötelezettek az Air. 36. § (4) bekezdés a)-c) pontjai alapján elektronikus kapcsolattartásra.

Az Eüsztv. 1. § 23. pontja alapján gazdálkodó szervezetnek minősülő ügyfelek az Eüsztv. 9. § (1) bekezdés a) pontja alapján elektronikus ügyintézésre, továbbá az Air. 36. § (4) bekezdés d) pontja alapján elektronikus kapcsolattartásra is kötelezettek a NAV előtt, míg az Air. 36. § (4) bekezdés a)-c) pontja olyan szervezetekre is kiterjeszti az elektronikus kapcsolattartási kötelezettséget, melyek nem tartoznak az Eüsztv. hatálya alá, ezért az elektronikus kommunikáció során esetükben eltérő szabályok alkalmazandóak.

Azok az Eüsztv. rendelkezése alapján gazdálkodó szervezetnek nem minősülő, ezáltal elektronikus ügyintézésre nem kötelezett szervezetek, melyek az

Air. 36. § (4) bekezdés a)-c) pontjai alapján – adókötelezettségükre tekintettel – elektronikus kapcsolattartásra kötelezettek, 2019. január 1-jét követően is képviselőik KÜNY tárhelyén keresztül tartanak kapcsolatot a NAV-val, tekintettel arra, hogy nem jogosultak cégkapu nyitására.²²

A NAV a hivatalos küldeményeit – eljárni jogosult meghatalmazott hiányában – az elektronikus kapcsolattartásra kötelezett szervezet törvényes képviselőjének KÜNY tárhelyére helyezi ki. A szervezet törvényes képviselőjének KÜNY tárhelyén folytatott kommunikációval kapcsolatban természetesen jelen esetben is fennáll a korábban vázolt működési elvek.

Elektronikus ügyintézésre és elektronikus kapcsolattartásra kötelezett gazdálkodó szervezetek

A gazdálkodó szervezetek, valamint a cégkapu nyitásra kötelezett egyéb személyek²³ (a továbbiakban gazdálkodó szervezetek) 2018. január 1-jétől bevallási kötelezettségükön kívül általánosságban is elektronikus kapcsolattartásra és elektronikus ügyintézésre kötelezettek a NAV előtti eljárásuk során.²⁴

A gazdálkodó szervezetek számára biztosított, hivatalos elérhetőségnek minősülő elektronikus tárhely a cégkapu,²⁵ melyet az ügyfelek a NAV-val való elektronikus kapcsolattartáshoz, dokumentum (pl. bevallás) beküldéshez és részükre szóló hivatalos dokumentum letöltéséhez használhatnak. A NAV a hivatalos küldeményeit – eljárni jogosult meghatalmazott hiányában – a gazdálkodó szervezet cégkapujára helyezi ki. A gazdálkodó szervezet csak egyetlen²⁶ cégkaput nyithat. Amennyiben a gazdálkodó szervezet együttműködő szervnek minősül,²⁷ ezáltal hivatali tárhely használatára kötelezett, nem rendelkezhet egyidejűleg cégkapuval is.

A cégkapura minden arra kötelezett ügyfélnek regisztrálnia kell az erre kijelölt szervnél. *A regisztrációval kapcsolatos tájékoztató az alábbi weboldalon érhető el:* <https://tarhely.gov.hu/ckp-regisztracio/tajekoztato.html>

Az Eüsztv. vhr. 89. § (9) bekezdésében meghatározott rendelkezéssel összhangban a NAV által küldött iratot a

21) Eüsztv. vhr. 85. § (1) bekezdés b) pont

22) Eüsztv. vhr. 89. § (1) bekezdés

23) Eüsztv. vhr. 91. § (1) bekezdés értelmében: egyéni ügyvéd, európai közösségi jogász, egyéni szabadalmi ügyvivő

24) Air. 36. § (4) bekezdés d) pont; Eüsztv. 1. § 23. pont, 9. § (1) bekezdés a) pont; a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 7. § (1) bekezdés 6. pont

25) Eüsztv. vhr. 89-91. §

26) Eüsztv. vhr. 89. § (1) bekezdés

27) Eüsztv. 51. § (1) bekezdés

gazdálkodó szervezet saját cégkapuján fogadó személyt az adózó nevében küldemény átvételére jogosult személynek kell tekinteni, illetve a gazdálkodó szervezet saját cégkapujáról érkezett elektronikus iratot a gazdálkodó szervezet saját dokumentumának kell tekinteni.

Amennyiben a gazdálkodó szervezet saját ügyében, saját cégkapuján keresztül jár el (küldeményt ad fel, illetve adóhatósági iratot fogad), a NAV elfogadja az elektronikus küldeményt a cégkaput használó természetes személytől. A gazdálkodó szervezet cégkapujára küldött adóhatósági iratok bármely a cégkapuhoz hozzáféréssel rendelkező személy számára átvehetőek, hozzáférhetőek. A kézbesítés joghatásai az első átvételhez kapcsolódnak²⁸. Ebben az esetben a gazdálkodó szervezet feladata és felelőssége annak biztosítása, hogy a folyamatos kommunikáció érdekében a cégkapuhoz hozzáférjen olyan személy, aki küldeni és fogadni tudja az iratokat. A gazdálkodó szervezet felelőssége annak eldöntése is, hogy mely konkrét – elektronikus azonosításra alkalmas – természetes személy részére biztosít hozzáférést a cégkapuhoz.

Fontos megjegyezni, hogy az állami adó- és vámhatóságokhoz meghatalmazottként be nem jelentett természetes személy fentebb meghatározott eljárása kizárólag az adózó ügyében keletkezett dokumentumok adózói cégkapun keresztüli beküldésére és fogadására terjed ki. Ahhoz, hogy az adózó nevében eljáró természetes személy használhassa az adóhatóság elektronikus szolgáltatásait (eBEV felületre belépés és különböző lekérdezések, EKAER, Online Számlaadat-szolgáltatás), vagy személyes ügyintézés szükségessége esetén személyesen eljárjon, továbbra is szükség van a képviseleti jogosultságának igazolására, állandó meghatalmazás esetén az EGYKE adatlap benyújtására, vagy a jogviszony bejelentésére az eBEV portálon keresztül.

IV. A meghatalmazottak kezelése az elektronikus kapcsolattartás során

A meghatalmazottakkal folytatott kommunikációs során az elektronikus kapcsolattartási forma elsődlegessé vált. A jogszabályi rendelkezések értelmében, ha a meghatalmazó, vagy a meghatalmazott saját jogállása alapján elektronikus kapcsolattartásra kötelezett, akkor a meghatalmazott

elektronikus úton köteles kapcsolatot tartani a NAV-val²⁹. Az elektronikus kapcsolattartás elsődlegességét erősíti a rendelkezés, miszerint a gazdasági, illetve jogi tevékenységük miatt elektronikus ügyintézésre kötelezett természetes személyek, amennyiben tevékenységüktől függetlenül kívánnak eljárni a NAV előtt, akkor is elektronikus úton kötelesek kapcsolatot tartani³⁰. Utóbbi rendelkezés elsődlegesen az egyéni vállalkozókat, az egyéni ügyvédeket, az európai közösségi jogászokat, valamint az egyéni szabadalmi ügyvivőket érinti azzal a megjegyzéssel, hogy a cégkapu nyitására kötelezett egyéni ügyvédek, európai közösségi jogászok, egyéni szabadalmi ügyvivők cégkapujuk helyett KÜNY tárhelyet is használhatnak.

A kapcsolódó jogszabályi rendelkezésekre figyelemmel az alábbi, meghatalmazó-meghatalmazott kapcsolatrendszer vázolható fel:

a) Elektronikus ügyintézésre és kapcsolattartásra nem kötelezett természetes személy állandó meghatalmazottja, megbízottja (a továbbiakban együtt: meghatalmazott)

- 1. elektronikus ügyintézésre és elektronikus kapcsolattartásra nem kötelezett természetes személy**, akkor a NAV előtt papír alapú ügyintézés folytatott, vagy KÜNY tárhely birtokában szabadon dönthet az elektronikus kapcsolattartásról, a NAV a küldeményeit a meghatalmazott Rendelkezési Nyilvántartásban tett rendelkezése alapján a meghatalmazott KÜNY tárhelyére helyezi ki, vagy postai úton kézbesíti;
- 2. egyéni vállalkozó, adóügyekben elektronikus kapcsolattartásra kötelezett, adóköteles tevékenységet végző természetes személy**, akkor a NAV előtt elektronikus kapcsolattartásra kötelezett, mely során saját KÜNY tárhelyét használhatja, a NAV a küldeményeit a meghatalmazott KÜNY tárhelyére helyezi ki;³¹
- 3. elektronikus ügyintézésre és elektronikus kapcsolattartásra kötelezett (ebből adódóan cégkapu nyitására kötelezett) gazdálkodó szervezet tagja, alkalmazottja, törvényes képviselője**, akkor a cégkapu nyitására kötelezett gazdálkodó szerve-

28) Eüsztv. 14. § (4) bekezdés, Air. 79. § (3) bekezdés

29) Air. 36. § (5) bekezdés

30) Air. 36. § (6) bekezdés

31) állandó meghatalmazással meghatározott képesítési követelményeknek megfelelő egyéni vállalkozó, adóügyekben elektronikus kapcsolattartásra kötelezett, adóköteles tevékenységet végző természetes személy járhat el

zethez köthető meghatalmazott személy³² elektronikus kapcsolattartásra kötelezett, mely során a mögöttes képviselő szervezet cégkapuját (meghatalmazotti cégkaput) használja, a NAV a küldeményeit a meghatalmazotti cégkapura helyezi ki.

b) Egyéni vállalkozó, adóügyekben elektronikus kapcsolattartásra kötelezett, adóköteles tevékenységet végző természetes személy meghatalmazottja

1. elektronikus ügyintézésre és elektronikus kapcsolattartásra nem kötelezett természetes személy, akkor a NAV előtt elektronikus kapcsolattartásra kötelezett, mely során saját KÜNY tárhelyét használja, a NAV a küldeményeit a meghatalmazott KÜNY tárhelyére helyezi ki;

2. egyéni vállalkozó, adóügyekben elektronikus kapcsolattartásra kötelezett, adóköteles tevékenységet végző természetes személy, akkor a NAV előtt elektronikus kapcsolattartásra kötelezett, mely során saját KÜNY tárhelyét használhatja, a NAV a küldeményeit a meghatalmazott KÜNY tárhelyére helyezi ki;³³

3. elektronikus ügyintézésre és elektronikus kapcsolattartásra kötelezett (ebből adódóan cégkapu nyitására kötelezett) gazdálkodó szervezet tagja, alkalmazottja, törvényes képviselője, akkor a cégkapu nyitásra kötelezett gazdálkodó szervezethez köthető meghatalmazott személy³⁴ elektronikus kapcsolattartásra kötelezett, mely során a mögöttes képviselő szervezet cégkapuját (meghatalmazotti cégkaput) használja, a NAV a küldeményeit a meghatalmazotti cégkapura helyezi ki.

c) Kizárólag elektronikus kapcsolattartásra kötelezett szervezet meghatalmazottja

1. elektronikus ügyintézésre és elektronikus kapcsolattartásra nem kötelezett természetes

tes személy, akkor a NAV előtt elektronikus kapcsolattartásra kötelezett, mely során saját KÜNY tárhelyét használja, a NAV a küldeményeit a meghatalmazott KÜNY tárhelyére helyezi ki;

2. egyéni vállalkozó, adóügyekben elektronikus kapcsolattartásra kötelezett, adóköteles tevékenységet végző természetes személy, akkor a NAV előtt elektronikus kapcsolattartásra kötelezett, mely során saját KÜNY tárhelyét használhatja, a NAV a küldeményeit a meghatalmazott KÜNY tárhelyére helyezi ki;³⁵

3. elektronikus ügyintézésre és elektronikus kapcsolattartásra kötelezett (ebből adódóan cégkapu nyitására kötelezett) gazdálkodó szervezet tagja, alkalmazottja, törvényes képviselője, akkor a cégkapu nyitásra kötelezett gazdálkodó szervezethez köthető meghatalmazott személy³⁶ elektronikus kapcsolattartásra kötelezett, mely során a mögöttes képviselő szervezet cégkapuját (meghatalmazotti cégkaput) használja, a NAV a küldeményeit a meghatalmazotti cégkapura helyezi ki.

d) Elektronikus ügyintézésre és elektronikus kapcsolattartásra kötelezett gazdálkodó szervezet meghatalmazottja

1. elektronikus ügyintézésre és elektronikus kapcsolattartásra nem kötelezett természetes személy, akkor a NAV előtt elektronikus kapcsolattartásra kötelezett, mely során saját KÜNY tárhelyét használja, a NAV a válaszküldeményeit a meghatalmazott KÜNY tárhelyére helyezi ki;³⁷

2. egyéni vállalkozó, adóügyekben elektronikus kapcsolattartásra kötelezett, adóköteles tevékenységet végző természetes személy, akkor a NAV előtt elektronikus kapcsolattartásra kötelezett, mely során saját KÜNY tárhelyét használja, a NAV a válaszküldeményeit a meghatalmazott KÜNY tárhelyére helyezi ki;³⁸

32) Air. 17. § (1) bekezdés c), d), e) és g) pontjai

33) állandó meghatalmazással meghatározott képesítési követelményeknek megfelelő egyéni vállalkozó, adóügyekben elektronikus kapcsolattartásra kötelezett, adóköteles tevékenységet végző természetes személy járhat el

34) Air. 17. § (1) bekezdés c), d), e) és g) pontjai

35) állandó meghatalmazással meghatározott képesítési követelményeknek megfelelő egyéni vállalkozó, adóügyekben elektronikus kapcsolattartásra kötelezett, adóköteles tevékenységet végző természetes személy járhat el

36) Air. 17. § (1) bekezdés c), d) e) és g) pontjai

37) Fontos kiemelni, hogy az Air. képviselési szabályai okán ebben az esetben a gazdálkodó szervezetet kizárólag eseti meghatalmazással képviselheti az 1. pont szerinti személy, állandó meghatalmazással kizárólag a d) pont 2. számmal jelzett esetben járhat el (azaz akkor, ha megfelelő képesítéssel rendelkező egyéni vállalkozó, vagy adóköteles tevékenységet végző).

38) állandó meghatalmazással meghatározott képesítési követelményeknek megfelelő egyéni vállalkozó, adóügyekben elektronikus kapcsolattartásra kötelezett, adóköteles tevékenységet végző természetes személy járhat el

3. elektronikus ügyintézésre és elektronikus kapcsolattartásra kötelezett (ebből adódóan cégkapu nyitására kötelezett) gazdálkodó szervezet tagja, alkalmazottja, törvényes képviselője, akkor a NAV előtt a cégkapu nyitásra kötelezett gazdálkodó szervezethez köthető meghatalmazott személy³⁹ elektronikus kapcsolattartásra kötelezett, mely során a mögöttes képviselő szervezet cégkapuját (meghatalmazotti cégkaput) használja, a NAV a válaszküldeményeit a meghatalmazotti cégkapura helyezi ki;

4. a meghatalmazó gazdálkodó szervezet saját alkalmazottja, tagja, akkor a NAV előtt a meghatalmazott személy elektronikus kapcsolattartásra kötelezett, mely során a meghatalmazó szervezet cégkapuját használja, a NAV a küldeményeit a meghatalmazó szervezet cégkapujára helyezi ki. Fontos, hogy ezzel a megoldással kizárólag a dokumentumok cégkapun keresztül történő küldése és fogadása egyszerűsödik az adózók számára, a saját alkalmazott/tag az „*egyéb eljárások*” (pl. ellenőrzési eljárás, eBEV felületen történő lekérdezések, stb.) során továbbra is akkor járhat el az adózó nevében, ha meghatalmazást kap és azt bejelentik.

Az a)-d) bekezdések 1-3. pontja szerint minősülő meghatalmazott személy (szervezet) a meghatalmazó ügyében a dokumentumok küldése/fogadása során is kizárólag a képviseleti jogviszonyának az állami adó- és vámhatósághoz történő előzetes bejelentését követően járhat el (EGYKE adatlap benyújtásával, illetve eBEV felületen adott meghatalmazással). A korábban bejelentett képviseleti jogosultságok ismételt bejelentésére nincs szükség, azonban olyan esetben, amikor a meghatalmazott természetes személy egy gazdálkodó szervezet (pl. könyvelő iroda, adótanácsadó cég) tagja, alkalmazottja, vagy törvényes képviselőjeként jár el és a korábban benyújtott EGYKE adatlapon a mögöttes képviselő szervezet adószáma nem került feltüntetésre, akkor a mögöttes képviselő szervezet cégkapujának használatához elengedhetetlen az adószám bejelentése az eBEV felületen keresztül, vagy új EGYKE adatlap benyújtásával.

V. Záró gondolatok

A NAV informatikai szakrendszereinek több éves fejlesztése eredményeként 2019. január 1-jéig lényegében megvalósult az Eüsztv. alapvető rendelkezéseinek gyakorlati átültetése a NAV ügyintézési folyamataiba. A NAV szakrendszerei alkalmasak az elektronikus ügyintézés, valamint az elektronikus kapcsolattartás biztosítására.

Az elektronikus szolgáltatások fejlesztési folyamatai azonban ezen a ponton nem állhatnak meg. A NAV kiterjedt feladat- és hatásköréből, az eltérő kezelést igénylő ügytípusok sokszínűségéből, az érintett ügyfelek számából, valamint az éves több milliós nagyságrendű iratforgalomból adódóan egyértelmű, hogy a NAV számára az elkövetkező időszakban a „szolgáltató adóhatóság” eszmeiségének megfelelően tovább kell dolgoznia az elektronikus szolgáltatások adóügyekhez igazításán.

Az adózóbarát szolgáltatási környezet megteremtése érdekében a NAV a jövőben is aktív közreműködő kíván maradni az elektronikus ügyintézés érintő jogi szabályozás kialakításában, érdemi javaslatokkal élve a jogalkotó irányába.

A NAV célja, hogy az elektronikus ügyintézés és az elektronikus kapcsolattartás intézményét a használatára kötelezett adózók ne kötelezettségként éljék meg, hanem olyan innovatív kommunikációs megoldásként, melynek használata alapvető, személyes érdekük.

DR. TÓTH BÁLINT

³⁹) Air. 17. § (1) bekezdés c), d), e) és g) pontjai

Hirdessen az

ADÓVILÁG

szakfolyóiratban!

+36-30 296 2062

mari.andrea@kompkonzult.hu
www.kompkonzult.hu